

13. Eenvormig privaatrecht op de proefsteen

Drie zeer uiteenlopende studies verschenen er de afgelopen tijd over eenvormig privaatrecht. De meest interessante is mijns inziens die van Ulrich Schroeter. Deze Berlijnse dissertatie oogt als een *Habilitationsschrift*, niet alleen qua omvang maar vooral door de inhoud die informatief en tegelijk kritisch is. Daarentegen zijn de andere aan te kondigen werken van Linhart en Marquis respectievelijk hoofdzakelijk informatief c.q. kritisch.

Het proefschrift van Schroeter gaat over een specifieke vraag van eenvormig recht, te weten de verhouding daarvan tot communautair Europees recht. In 1978 voorspelde de Freiburger leermeester van de promovendus Schlechtriem dat de Haagse koopverdragen 'ein Steinbruch für Doktor-themen (...) aber für die Praxis toter Buchstabe' zouden zijn. Het eerste deel van deze voorspelling is uitgekomen, het tweede – na de vervanging van de Haagse verdragen door het Weense koopverdrag (CISG) – niet. Maar wat is de betekenis van de CISG voor Europese regelgeving? De richtlijn consumentenkoop en de CISG bestrijken twee verschillende soorten koopovereenkomsten, consumentenkoop en handelskoop, maar als zij een enkele keer overlappen, welke regeling prevaleert dan? Schroeter heeft zijn betoog in drie delen gesplitst. In deel I gaat hij na welke rol de EU bij de totstandkoming van het eenvormig

kooprecht heeft gespeeld. Deel II is gewijd aan de verhouding tussen de CISG en het Europese gemeenschapsrecht. In deel III analyseert hij de samenwerking tussen beide stelsels. We kunnen in dit boek veel wetenswaardigs lezen, bijvoorbeeld waarom het Verenigd Koninkrijk niet meedoet aan het Weense koopverdrag (p. 23-28), hoe het Weense koopverdrag kan worden geïmplementeerd (p. 71-77), waarom Zwitserland niet volledig deel uitmaakt van de Europese economische ruimte (p. 381-382) en hoe het staat met precedentwerking van buitenlandse rechtspraak (p. 720-722).

Linhart analyseert de mislukking van het streven om eenvormig recht ook eenvormig uit te leggen. Gedurende de eerste helft van de vorige eeuw plachten verdragen over eenvormig recht wel een bepaling te bevatten over uniforme interpretatie, maar een verzoek daartoe was voorbehouden aan nationale overheden. Dat die hier weinig belangstelling voor toonden, blijkt uit het feit dat van deze bevoegdheid gedurende de gehele vorige eeuw slechts een- of tweemaal gebruik is gemaakt. Veel beter is hiertoe geëigend het instrument van de prejudiciële beslissing. Waardevol in deze dissertatie is het overzicht van de verschillende pogingen tot het scheppen van eenvormig recht, zowel op regionaal als mondiaal niveau. Het is wellicht aardig om Linhart en Schroeter met elkaar te confronteren. Linhart stelt zich op het klassieke standpunt dat uitleg van eenvormig recht in laatste instantie het best kan worden toevertrouwd aan een internationaal gerecht. Schroeter is het hier niet mee eens: het Europees Gerechtshof weet niets van de materie, is toch al zwaar belast, de procesduur zou er alleen maar door toenemen en voor arbitrage haalt het allemaal niets uit. Schroeter zet in op 'persuasive precedent', wat dankzij de ontwikkeling van uitstekende Engelstalige databanken geen utopie meer is (p. 690-722).

Het derde boek onder de noemer van eenvormig recht, van Louis Marquis, riekt sterk naar postmodernisme. Het is geen dissertatie maar het werk van een voormalig decaan van een Canadese juridische faculteit, Sherbrooke. Niet alleen internationale verdragen,

maar ook de *UNIDROIT Principles* komen in deze zwaar theoretische beschouwing aan bod. Toch kan ook lezing van dit boek worden aanbevolen. Om maar bij het zojuist aan de orde gestelde verschil van mening tussen Linhart en Schroeter aan te sluiten: Marquis plaatst vraagtekens bij de noodzaak om eenvormig recht eenvormig te interpreteren: 'does not the difference remain irritant? No, because it possesses a faculty or reverberation and reflexivity greater than similarity' (p. 200).

(Karin Linhart *Internationales Einheitsrecht und einheitliche Auslegung*, Tübingen: Mohr Siebeck 2005, 323 p.; Louis Marquis, *International uniform commercial law/Toward a progressive consciousness*, Aldershot: Ashgate 2005, 264 p.; Louis Marquis, *International uniform commercial law/Toward a progressive consciousness*, Aldershot: Ashgate 2005, 264 p.; Ulrich Schroeter, *UN-Kaufrecht und Europäisches Gemeinschaftsrecht*, München: Sellier 2005, 802 p.)

E.H. Hondius
hoogleraar Burgerlijk Recht Universi-
teit Utrecht